

חבורה של ביורוקרטים מתכננים ברגע זה את חורבנו

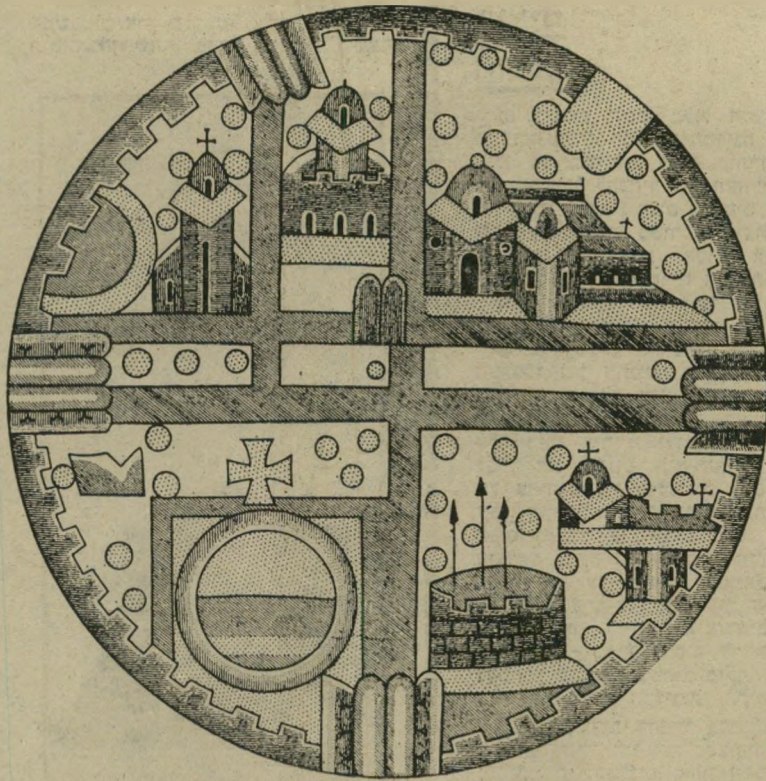
החדרים במיגדל המלון המרכזי — 414 במיספר, הם לא מנו את שני המיבנים הנוספים שיתרו את המלון המרכזי, מיבני המכילים יחד 216 חדרים נוספים, ואשר כל אחד מהם הוא כמעט בגובהו של מלון המלך-דוד בירושלים.

ביוני 1970 הגיע לוועדת בניין ערים מהונית מיכתבו המפורסם של נשיא האוניברסיטה העברית, אברהם הרמן. בי מיכתב מוותר הנשיא על שטח המגורים שהוקצה לסטודנטים. מיכתב זה עתיד לשמש נשק ציפוף בידיהם של שרי הפנים, שרהתיירות ושרהאוצר.

כאילו כתב אברהם הרמן, כי האוניברסיטה מוותרת על השטח ושואפת בכל מאוזה כי יוקם עליו בית-מלון. וכאילו אברהם הרמן, עם כל הכבוד לנשיאותו האוניברסיטאית, הוא האיש המחליט היכן יכערו מלונות-הענק את הבירה.

גם לסטודנטים היו כמה טעוני התנגי דות בעלי-מישקל להפיכת אזורי המגורים שהוקצה להם למלון-ענק. לטענתם תהפוך האוניברסיטה שעל הרי-הצופים ל-קאמפוס-רפאים, אם לא יקומו סביבה מגורי סטודנטים. המגורים שתוכננו, היו צריי כים להכיל כ-4000 סטודנטים. בכך היה הופך הקאמפוס למעין עיירה קטנה, דבר שהיה מעודד את השירותים החיוניים ל-מקום, כמו אוטובוסים, למשל.

במצב העניינים הנזכרי נפסקת התחבורה להר עם תום הלימודים. סטודנטים המבקשים להגיע לאולמות-הספורט והתרחיבות שבשטח הקאמפוס, ואשר ניבנו במיור חד לפעילות אחרי שעות הלימודים, חיי-בים להיות בעלי רכב או להתארגן לשינה על ההר באוהלים.

פעמים הרבה ירושלים. ראשון היה נבוכדנאצר מלך בבל, שהרסה בשנת 586 לפנה"ס. שני לחורבן היה טיטוס הרומי, ששרף עד היסוד את העיר ובית המקדש בשנת 70 לספירה. ובשלישית עומדת העיר, שנקשרו לה תארייקדושה וחיבה יותר מכלל עיר אחרת בעולם. להיחרב בשנות ה-70 של המאה ה-20.

פעמים נבנתה העיר מתוך גלי חורבנה. עתה עתידה היא להיחרס דווקא מתוך גלי הבנייה המטורף העובר ושוטף אותה. גולת הכותרת בתזוית הבנייה המהירה שאחזה בפרנסי ישראל, מהווה מיגדל הענק — מלון הייטס — אשר עתיד להינעץ בלב-ליבה של העיר המיורחית, במקום הקרוי הניבעה הלבנה, והמצוי בשיפולי הרי-הצופים.

כל ירושלים האמיתית, מה שנתר לפליטה ממנה, הוא משולש של הרי-הבית, הרי-הצופים והרי-הזיתים, על משולש זה עתידה להאפיל מיסלצ'בטסון אימתנית בגובה 22 קומות (לפי הספירה האמיתית), אם ייבנה, עתיד הבניין, המורכב משלר שה מיגדלים עיקריים, להיות המיבנה הגבוה ביותר והשליט על כל איזור הרי-הצופים, 864 מטר מעל פני-הים.

עתה, שלוש שנים כמעט לאחר שמינהל מרקע-ישראל, הרשות להשקעות של משרד-האוצר ומשרד-התיירות החליטו ל-הפוך את ההר למלון ג'אמבו, מתחילים כולם להתפלץ.

לאחר שנים של תכנון, לאחר עשרות התחייבויות, בהן היו מעורבים שלושה שרים מרכזיים מממשלת-ישראל, שר-

המתיפלצת על הגיבנה

הפנים, שרהתיירות ושרהאוצר. לאחר התראות חוזרות ונישנות של אדריכלים, אנשי-נוף, אנשי ארץ-ישראל יפה, סטודנטים-מפגינים וסתם ישראלים שירושלים יקרה לחיקם יותר מעוד מלון אחד ברשימת ההצלחות של משרד-התיירות, התפוצצה השעוריה כי שבוע שעבר על מדוכת-הכנסת (ראה דו"ח לבוחר).

עם כל ההתנגדויות החלה הוועדה לפעול בזריזות לא מצויה. אישרה עקרונות את השינוי בפיתוח השטח, וגילתה דרישה צנועה: תוכנית מפורטת של השטח עליו יוקם המלון, עד היום לא זכה איש מחברי הוועדה לראות תוכנית כזו. לוועדה הוגשה תוכנית של בניין המלון המרכזי בלבד. תוכנית אשר חסרה את רובם של 29 הדונם אשר הוקצו למלון, ליזמים ולבנייה-המלון חשוב השטח שהוא זה, אותם מעניין הבניין, זה שיידחס בתוירים ויישא רווחים דשנים. השטח — עוד התיכת אדמה לגריפת הן.

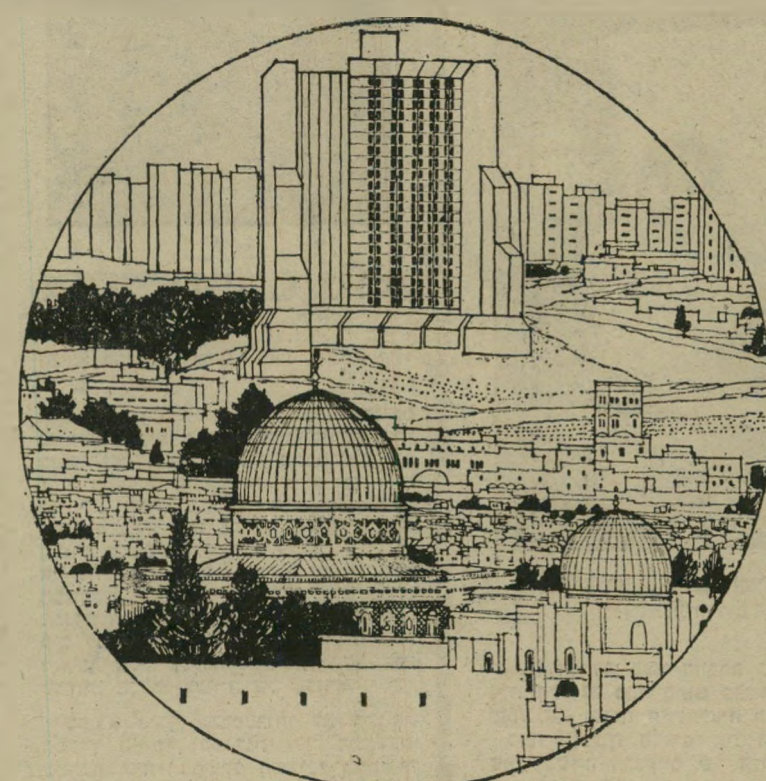
לתדהמת כל הבוחשים בקדרה פסלה הוועדה באפריל 71 את תוכנית הבניין שהוגשה. על בניין זה אמר יושב-ראש הוועדה, סמנכ"ל לענייני תכנון וראש אגף התיכנון במשרד-הפנים, יעקב דש: "המלון המוצע הוא דוגמא להרס ערכי הנוף". אך דש הוא רק איכטיקט במקצועו, ומכאן ועד לתיק בממשלה ארוכה הדרך. **צילום מוטעה**

ומטעה

הגיב על הדחייה האיש בעל תיק מש"ר רדיהתיירות, השר משה קול: "אין אנו רוצים לכך... כנראה שאלה שיושבים שם בוועדת בניין ערים מהויות, חושבים שהם היחידים שאהבים את ירושלים. גם אנו במשרד-התיירות אוהבים לא פחות את גופה מאשר הם. ולכן, שאל יחשבו שהם החכמים הכי גדולים שיוש"רים בים שמה. יש עוד חכמים כמוהם, שמביינים את הדברים".

אלה דבריו, על סיגנונם העברי המיוחד. תוך שבזווית ספורים הגישו מתכנני המלון תוכנית אחרת. זו נפסלה בנסיבות משונות מאוד. הוועדה קיבלה צילום אשר בו הופיע הבניין המשופר על רקע הנוף הירושלמי. למתבונן בצילום נראה הבניין כמו בטל בשישים בנוף סביבו.

מומחים אשר בדקו את היחס של קנה-המידה בין הבניין שהוכנס לצילום בפוסטר מונטז, לבין האתרים סביבו, גילו כי הבניין הוקטן פי כמה ביחס לגודלו האמיתי. האם נעשה הדבר להשעית חברי הוועדה, או שמה היה הצילום לא מצלח. מכל מקום הוועדה פסלה תוכנית זו מייד.

הציור האמיתי
ציורו של הארכיטקט ארט קוטצ'ר, המראה את נוף המחר של הרי-הצופים, כשמגדל הייטס הנושץ בקירבו הופך למיבנה השליט והגבוה ביותר בכל האזור. צורת המלון לכשעצמה נאה למדי, אילו היה מועמד בהרצליה-פיתוח או באחד מאזורי הבנייה המודרנית בירושלים. בתמונה העגולה למעלה מפה-צלבנית של העולם, כשירושלים נמצאת במרכז העולם.

רים מדיעת הוועדה. למלון הוענקו 150 אחוזי בנייה מן ה-שטח שהוקצה להם. כלומר, יותר רחב ויותר גבוה מאשר בכל מקום אחר בי-אזור. לקאמפוס לדוגמא, שהיה בעל הו-כיון הקודם על המקום, הוענקו 75 אחוזי וים בלבד. נוסף לכך כשמסרו המתכננים את התוכ-נית הלא-מפורטת לוועדה, ציינו רק את

עוד בטלם יבש הדיו על התוכניות להקמת מגורי-הסטודנטים, האכנה במקומן תוכנית-מיתאר לגיבעה הלבנה, כש-29 דונם משיטתה מוקצים להקמת בתי-מלון. לא זו בלבד שאושרו למקומי מלון הייטס אחוזי בנייה שלא נשמעו כמותם קודם בירושלים, הרי שבדווחם לוועדה-מהונית על מיספר החדרים שיכיל המלון, "השכיחו" המתכננים למעלה מ-200 חד-

יותר רחב, יותר גבוה

הגיב על הוועדה הזכורה שנכבשה בקרבות על ירושלים בימי מלחמת ששת-הימים, הופקעה לבניין עוד בינואר 1968. תחילה נועד האיזור לשמש להקמת מיבני מגורים לסטודנטים של האוניברסיטה העברית בהרי-הצופים.

אך מהר מאוד גילו אנשי האוצר ומינהל מרקע-ישראל, כי תחת ידם מצוי שטח אשר חבל יהיה לבזבזו על סטודנטים. מלון באיזור זה, מקום ממנו יוכל התייר לצחצה את שינוי עם בוקר כשהכותל המערבי לעיניו, ולשתות את תה המיבנה כשכל חמדות ירושלים שרועות לאנפילאר תיו, יתאים הרבה יותר לנוף.

הרעיון של משיכת תיירים עקב מיקומו של המלון, נתגלה כחסר כל כרעיים. תייר ג'אמבו המגיע לישראל לקבוצה ענקית, בא מתוך מטרה להספיק כמה שיותר בכמה שפחות זמן. הוא שוהה כי-בית-המלון מינימום זמן אפשרי ומצלל כל רגע פנוי לנסיעות ברחבי הארץ. תייר כזה לא ישב על המירפסת ויחפש את הנוף שלמרגלותיו.

כנראה שאף מתכנני המלון עמדו על עובדה זו. הם תיכננו את הבניין ללא מיר-פסות לחלוטין.

כל זה לא הפריע למשרדי השרים ה-נוגעים בדבר, הם המשיכו לנהל חיפורים שיעדחתיניים אחר משקיעים, ונמצאה חברה בעלת עבר מפואר בהקמת מלונות ג'אמבו. חברת הייטס. מכאן ואילך החל מחול-השרים לנוע בקצב מטורף.

מלון המיועד למספר גדול של אורחים, בעיקר לאלה המגיעים במטוסי הענק — בואינג 747, "הג'אמבו".